

Identiteetin rakentuminen ja verkon sosiaalisuus

Adsit, Janelle 2014: Giving an account of oneself: Teaching identity construction and authorship in creative nonfiction and social media. Teoksessa *Creative Writing in The Digital Age - Theory, Practice and Pedagogy*.

Editor(s): Michael Dean Clark, Trent Hergenrader, Joseph Rein - ISBN: 9781472574107
Bloomsbury. esim. Jyväskylän yliopiston kirjasto, eKirja.

ref. Hanna Nivala

Luovan kirjoittamisen opiskelijalla on yleensä paljon kokemusta kielestä ja teksteistä, tarinoiden kertomisesta ja niiden tutkimisesta. Tämän kaiken lisäksi opiskelijat myös julkaisevat: monilla Facebook-tileillä ja Twitter-julkaisuilla on enemmän lukijoita kuin mitä pienillä kustanteilla koskaan tulee olemaan. Elämme maailmassa, joka on täynnä elämäkertoja, joita tuodaan esiin sosiaalisessa mediassa. Kirjoittajat dokumentoivat elämäänsä jatkuvasti ja ovat jo tietyllä tapaa elämäkertansa kirjoittajia. Digitaalisenä aikana ajattelemme koko ajan enemmän julkisesti.

Painetun tekstin julkaisussa ja Facebook-päivityksessä on paljon eroja, mutta jo impulssit elämäkerralliseen kirjoittamiseen ovat samanlaiset: some-päivitys nousee hyvin samantyyppisistä lähtökohdista kuin varsinainen elämäkerran kirjoittaminen. Samaan aikaan kirjoittaja haluaa sekä taltioida että kertoa muille elämäänsä. Näiden kahden vertaaminen auttaa Janelle Adsitin mukaan elämäkerrallisen kirjoittamisen ohjauksen uudelleenasettelussa, sekä siinä miten erotamme kirjallisen narratiivisen itsemme arkipäiväisistä statuspäivityksistä. Digitaalisen kirjoittamisen hyödyntäminen omaelämäkerrallisen kirjoittamisen kurssilla auttaa opiskelijoita näkemään minänsä ja hahmonsa eron.

Kirjoittajan autenttisen äänen korostaminen luovan kirjoittamisen opiskelussa on Adsitin mukaan jokseenkin turhauttavaa, koska kirjoittajan persoonan tai yksilöllisyyden ei voi katsoa olevan stabiili tila. Adsit sanoo, että perinteinen käsitys oman ääneen luonnollisuudesta tai vapaasta itsensä ilmaisemisesta on haastettava verkkokirjoittamisen avulla. Kaikki kirjoittaminen on itsen esittämistä.

Adsit nostaa esiin kysymyksen:

“Kuinka muodostamme minän subjektiuden paperille henkilökohtaisessa kirjoittamisessamme?”

Tämän kysymyksen avulla on helppo kiinnittää huomio roolinvaihtoon, jota Adsit harjoittaa opiskelijoillaan kirjoittamalla työhakemuksia hyvin erilaisiin työpaikkoihin. Tämän pohjalta on helppo keskustella siitä, mikä määrittää tyyliä ja kieltä, sekä millaisiin itsen rekonstruktioihin tämä johtaa. On mahdollista kyseenalaistaa, että onko tekstin minä, kirjoittajan identiteetti ja autenttinen ääni eri jokaisessa tekstissä. Adsit väittääkin, että kirjoittajalla on monia eri ääniä, ja että niiden tietoinen käyttäminen on voimakas työkalu.

Adsit nostaa esiin yleisön vaikutuksen kirjoittajan minään. Kun tutkitaan minän ilmaisemista erilaisissa medioissa, on huomattava sen median yleisö, ja kirjoittajan tarve esittää tekstin minä miellyttävänä juuri tämän yleisön silmissä.

On huomioitava myös verkkotekstin ja printin vuorovaikutus kirjoittaja-minän rakentamisessa. Adsit nostaa esille kirjailijoita, joiden some-minä vaikuttaa suuresti heidän kirjailija-minäänsä. Hän kysyy opiskelijoilta, että mikä motivoi näitä kirjailijoita kirjoittamaan verkossa, mitä he jättävät kirjoittamatta, ja antaa opiskelijoille tehtävän tutkia heidän omaa verkkominäänsä. Tehtävässä tulee viitata omiin some-julkaisuihin ja keskustella sen kanssa. Adsit ohjeistaa opiskelijoita tekemään Google-haun omalla nimellään ja refleктоimaan verkkominäänsä. Verkkominää pitää pystyä myös vertaamaan ja löytämään yhteyksiä muihin. Tehtävä on usein helpointa tehdä kolmannessa persoonassa, jotta kirjoittaja pystyy etäntymään itsestään mahdollisimman kauas. Tehtävän apukysymyksiä:

- Millä perusteella päätät, mitä julkaiset?
- Mikä motivoi julkaisemaan tekemisiäsi?
- Kun kirjoitat, ajatteletko tekstisi lukijoita?
- Keskusteletko eri asioista Facebookissa kuin Twitterissä?
- Mitä tuntematon ajattelisi, jos lukisi kaiken, mitä julkaiset verkkoon?

Tehtävän perimmäinen tarkoitus on selvittää, miten kirjoittaja valitsee esitettäväksi minän eri puolia.

Henkilökohtaisen esseen kirjoittaminen voi vaikuttaa omahyväiseltä ja minäkeskeiseltä, mutta digitaalisilla työskentelytavoissa kirjoittamisen sosiaalisen ulottuvuus pysyy koko ajan

mukana. Omaelämäkerrallisessa kirjoittamisessa tämä auttaa kirjoittajaa vähentämään egon merkitystä. Henkilökohtainen kirjoittaminen niin verkossa kuin paperillakin on enemmän kuin vain elämän dokumentoimista. Se on keino ylläpitää ja uudistaa sosiaalisia suhteitamme. On tutkittava kriittisesti itsen ja tekstin suhdetta multimodaalisessa maailmassamme, mutta myös suhdettamme toisiinsa. Ulkopuolelta tulevat diskurssit muovaavat meitä, mutta samana aikaan voimme määrittää itseämme kirjoittamalla uusia diskursseja.

Käyttämällä opiskelijoiden valmiita omaelämäkerrallisia tekstejä on mahdollista osoittaa heille oman itsen rakentuminen teksteissä. Adsitin käyttämät tehtävät hyödyntävät opiskelijoiden jo olemassa olevia tietoja ja taitoja nonfiktio kirjoittamisesta ja tuovat esille kirjoittajan oletuksia identiteetin muovaamisesta kirjoittamalla.

TEE ITSESTÄSI PROFILI

Digitaalisen ajan subjektiviteetti mukailee aiempaa enemmän kirjailijan muuttuvia rooleja. Aiemmin kirjailijan identiteetti rinnastui teoksiin, nyt sen rinnalle on tullut online-läsnäolo.

Janelle Asdit on kehitellyt kirjoitustehtäviä, joissa harjaannutaan online-läsnäoloon, ja sen mukaiseen identiteettiin. Kirjoittamisen ohjaajat edistävät huomaamattaan tiettyjä itsen kehittämisen tapoja. Se, mitä ohjaaja odottaa persoonalta, mitä kirjoittamisen tehtävissä halutaan opittavan: itseilmaisuuksiin punoutuu ammatillisesti rajoittavia pyrkimyksiä.

Millaiset harjoitukset voivat valmentaa kirjoittajan muuntumiskykyä?

Kirjoittamisen opiskelussa voidaan kehitellä monenlaisia omia ääniä. Koodin vaihto - kirjoitustehtävässä on yleisesti tunnettu, opiskelijat kirjoittavat erilaisille julkaisufoorumeille, harjoittelevat niiden edellyttämiä tyylejä. Adsit korostaa myös sitä, että mietitään, kuinka oma ääni muuttuu, kun kirjoittaja vaihtaa koodia, vaihtaa lajia ja yleisöä. Mietitään sitä, millaiseksi kirjoittaja haluaa muuttua erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Opiskelutehtävässä hyödynnetään sinä-muotoa. Sen avulla kirjoittaja tarkastelee ulkoapäin omaa esiintymistään sosiaalisessa mediassa. Tämä on hyödyllistä, koska se mikä kirjoittajalle on subjektiivista on vastaanottajille minä-henkilön ilmaisua.

Tällainen tehtävä opettaa ehkä varovaisuutta. Ehkä sen vastapainona kirjoittaja voi myös harjoitella myös vapaata ilmaisua, ja fiktion keinoja luoda henkilöä. Näin hän voi muuntaa subjektiivisia kokemuksia julkisesti vaarattomaan muotoon.

Kolmannessa hyödyllisessä harjoituksessa kirjoittaja pohtii sitä, mitä seikkoja hän valikoi päivityksiinsä. Kirjoittaja voi tarkastella sitä, millaisista aiheista hän chattaa, mutta ei keskustele facebookissa. Lisäksi kirjoittaja voi pohtia omia motiivejaan ja toiveitaan, keiden hän toivoo lukevan hänen tekstejään.